

**ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՈՐՈՇՈՒՄԸ**

«ԱՆԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՀԱՐԿԱԴԻՐ ՎՏԱՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԱՆՁԱՆՑ՝ ՎԵՐԱԴԱՐՁԻ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐՈՎ ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ ՓՈԽԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ. Երևան

21 նոյեմբերի 2023 թ.

Սահմանադրական դատարանը՝ կազմով. Ա. Դիլանյանի (նախագահող), Վ. Գրիգորյանի, Ա. Թունյանի, Ե. Խունդկարյանի, Հ. Հովակիմյանի, Է. Շաթիրյանի, Ս. Սաֆարյանի,

մասնակցությամբ (գրավոր ընթացակարգի շրջանակներում)՝

Կառավարության ներկայացուցիչ՝ Ներքին գործերի նախարարի տեղակալ Ա. Սարգսյանի,

համաձայն Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետի, 169-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 23, 40 և 74-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «Անկախ Պետությունների Համագործակցության մասնակից պետությունների՝ հարկադիր վտարման ենթակա անձանց՝ վերադարձի վկայականներով փաստաթղթավորման հարցերով փոխգործակցության մասին» համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Կառավարությունն իր՝ 2023 թվականի սեպտեմբերի 22-ի N 1605-Ա որոշմամբ հավանություն է տվել 2023 թվականի հունիսի 8-ին ստորագրված «Անկախ Պետությունների Համագործակցության մասնակից պետությունների՝ հարկադիր վտարման ենթակա անձանց՝ վերադարձի վկայականներով փաստաթղթավորման հարցերով փոխգործակցության մասին» համաձայնագիրը վավերացնելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ Կառավարության օրենսդրական նախաձեռնությանը և որոշել այդ համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու նպատակով դիմել Սահմանադրական դատարան:

Գործի քննության առիթը Կառավարության՝ 2023 թվականի սեպտեմբերի 25-ին Սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով սույն գործով Կառավարության ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը, հետազոտելով վերոնշյալ համաձայնագիրը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը՝ Սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց** .

1. «Անկախ Պետությունների Համագործակցության մասնակից պետությունների՝ հարկադիր վտարման ենթակա անձանց՝ վերադարձի վկայականներով փաստաթղթավորման հարցերով փոխգործակցության մասին» համաձայնագիրը (այսուհետ՝ Համաձայնագիր) ստորագրվել է 2023 թվականի հունիսի 8-ին Սոչիում՝ հարկադիր վտարման ենթակա անձանց փաստաթղթավորման համար համագործակցության արդյունավետ մեխանիզմներ ստեղծելու նպատակով:

Համաձայնագիրն ստորագրվել է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության (վերապահումով), Բելառուսի Հանրապետության Կառավարության և Ռուսաստանի Դաշնության Կառավարության կողմից:

2. Համաձայնագրով սահմանվում է Կողմերի փոխգործակցության կարգը՝ անձը հաստատող և պետական սահմանը հատելու համար անհրաժեշտ վավերական փաստաթղթեր չունեցող հարկադիր վտարման ենթակա անձանց՝ վերադարձի վկայականներով փաստաթղթավորման (այդ անձանց վերադարձի վկայականների ձևակերպման և տրամադրման) հարցերով:

Համաձայնագրի վավերացումը հնարավորություն կտա համատեղ և համակարգված քայլեր իրականացնել ԱՊՀ մասնակից պետությունների տարածքներում անկանոն կարգավիճակում գտնվող անձանց նույնականացնելու և քաղաքացիությունը պարզելու ուղղությամբ, ինչպես նաև փոխգործակցություն հաստատել կողմերի միջև հարկադիր վերադարձի ենթակա անձանց վերադարձի վկայականների ձևակերպման հարցերում և զարգացնել արդյունավետ համագործակցություն միգրացիայի ոլորտում:

3. Համաձայնագրի 10-րդ հոդվածը սահմանում է, որ Համաձայնագիրը ժամանակավորապես կիրառվում է դրա ստորագրման օրվանից 30 օրը լրանալուց հետո: Վերոհիշյալ դրույթի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետությունը կատարել է վերապահում՝ նշելով, որ Հայաստանի Հանրապետության համար Համաձայնագիրն ուժի մեջ կմտնի և կկիրառվի Հայաստանի Հանրապետության ազգային օրենսդրությանը համապատասխան, որը չի նախատեսում միջազգային պայմանագրերի ժամանակավոր կիրառում:

Վերապահմամբ սահմանվում է նաև, որ Հայաստանի Հանրապետությունը ստորագրում է Համաձայնագիրը՝ պայմանով, որ իրեն իրավունք է վերապահում առանձին որոշում կայացնելու «ԱՊՀ մասնակից պետությունների՝ հարկադիր վտարման ենթակա անձանց՝ վերադարձի վկայականներով փաստաթղթավորման հարցերով փոխգործակցության մասին» համաձայնագրի դրույթների տարածման վերաբերյալ այն պետությունների նկատմամբ, որոնք կմիանան Համաձայնագրին այն ստորագրելուց հետո:

4. Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետությունն ստանձնում է, մասնավորապես, հետևյալ պարտավորությունները.

4.1. այն դեպքում, երբ հարկադիր վտարման ենթակա անձը չունի անձը հաստատող և պետական սահմանը հատելու համար անհրաժեշտ վավերական փաստաթուղթ, ապա որպես գտնվելու վայրի պետություն՝ ապահովել, որ ՀՀ միգրացիոն մարմինը հարցում ուղարկի ծագման պետության ներկայացուցչություն՝ ծագման պետությունում նրա անձը և իրավական կարգավիճակը պարզելու նպատակով (հոդված 3, մաս 1),

4.2. հարկադիր վտարման ենթակա անձանց անձնական տվյալները Համաձայնագրի դրույթների իրականացման շրջանակներում փոխանցել առանց այդ անձանց համաձայնության, օգտագործել միայն Համաձայնագրի նպատակների համար և պաշտպանել և մշակել Հայաստանի Հանրապետությունում՝ անձնական տվյալների պաշտպանության ոլորտում օրենսդրությանը և այն միջազգային պայմանագրերին համապատասխան, որոնց մասնակից է Հայաստանի Հանրապետությունը (հոդված 4),

4.3. որպես ծագման պետություն հանդես գալու պարագայում՝ ապահովել, որ ՀՀ ներկայացուցչությունը պատասխանն ուղարկի գտնվելու վայրի պետության՝ հարցումը նախաձեռնող միգրացիոն մարմին՝ հարցումն ստանալու օրվանից 30 օրացուցային օրը չգերազանցող ժամկետում (հոդված 5, մաս 1),

4.4. այն դեպքում, երբ որպես ծագման պետություն հանդես գալու պարագայում՝ հարցման ուսումնասիրման ընթացքում հաստատվում է Հայաստանի Հանրապետությունում՝ հարկադիր վտարման ենթակա անձի՝ Համաձայնագրի 2-րդ հոդվածի «ա» կետով սահմանված իրավական կարգավիճակը, ապա ապահովել, որ ՀՀ ներկայացուցչությունն այդ անձի համար ձևակերպի վերադարձի վկայական՝ նրա իրավական կարգավիճակի հաստատման օրվանից 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում (հոդված 5, մաս 3),

4.5. որպես ծագման պետություն հանդես գալու պարագայում՝ ապահովել, որ վերադարձի վկայականը ՀՀ ներկայացուցչության կողմից փոստային կապի միջոցով ստացված հարցման պատասխանի հետ միասին ուղարկվի գտնվելու վայրի պետության՝ հարցումը նախաձեռնող միգրացիոն մարմին՝ դրա ձևակերպման օրվանից 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում (հոդված 5, մաս 4),

4.6. ապահովել, որ Համաձայնագրի շրջանակներում ուղարկվող փաստաթղթերը կազմվեն ռուսերենով կամ ուղեկցվեն ռուսերեն թարգմանությամբ (հոդված 6),

4.7. ինքնուրույն կրել Համաձայնագրի իրականացման ընթացքում առաջացող ծախսերը, եթե յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում այլ կարգ չի համաձայնեցվում, իսկ որպես ծագման պետություն հանդես գալու պարագայում, ապահովել, որ հարկադիր վտարման

ենթակա անձանց վերադարձի վկայականի ձևակերպումը և տրամադրումը ՀՀ ներկայացուցչության կողմից իրականացվի առանց հյուպատոսական և այլ վճարների գանձման (հոդված 7):

5. Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետության ստանձնած պարտավորությունները համահունչ են Սահմանադրության 13-րդ հոդվածով ամրագրված՝ միջազգային իրավունքի հիման վրա՝ բոլոր պետությունների հետ բարիդրացիական, փոխշահավետ հարաբերությունների հաստատմանն ուղղված՝ արտաքին քաղաքականության իրականացման նպատակներին:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետով, 170-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերով, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 63, 64 և 74-րդ հոդվածներով՝ Սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց** .

1. «Անկախ Պետությունների Համագործակցության մասնակից պետությունների՝ հարկադիր վտարման ենթակա անձանց՝ վերադարձի վկայականներով փաստաթղթավորման հարցերով փոխգործակցության մասին» համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Սահմանադրությանը:

2. Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ

Ա. ԴԻԼԱՆՅԱՆ

21 նոյեմբերի 2023 թվականի
ՍԴՈ-1701